

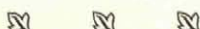
De illustraties zijn heel mooi: veel prachtige foto's maar ook uitmuntende reproducties van karaktervolle teekeningen uit oude „bloemenboeken”. Dergelijke teekeningen winnen het toch dikwijls van de mooiste foto's!

JAC. P. TH.

L. DORSMAN en JAC. VAN DER KLEI. *Plantengroei en bloei; leesboek voor de hoogste klassen der lagere school*. I. Inheemsche planten. 4e druk, 146 pp., vele ill., f 0.85.

De aardige leesboekjes van Dorsman en Van der Klei doen zeker goed werk op onze scholen. En de zeer fraaie teekeningen van Briedé zijn juist wat we noodig hebben. Alleen moet hij de sneeuwklombokketjes liefst wat dieper in den grond brengen. Tegen de vermenschelijking van planten en dieren o.a. het jonge beukje, dat klaagt over pijn in zijn wortels, waar de engerlingen aan knagen, zijn de kinderen wel opgewassen en van Geertruida Carelsen nemen ook wij dat gaarne aan. Toch moeten we, geloof ik, daar niet te veel van hebben. De verzen van verschillende dichters en dichters, door het boekje verspreid, wijzen de jongens en meisjes uit de „hoogste” klas al aardig den weg naar volwassenheid. Er bestaat in hoogste klassen wel gelegenheid voor ernstige en gevoelige gedachtenwisseling over natuurschoon.

JAC. P. TH.

† HUGO DE VRIES.

Op hoogen leeftijd is te Lunteren overleden Professor Hugo de Vries, de man, die een ongeëvenaard krachten stoot heeft gegeven aan den vooruitgang van de botanische wetenschap en van de erfelijkheidsleer in het bijzonder. Hij zal wereldberoemd blijven. Met al zijn groote geleerdheid bleef hij tot het einde toe een eenvoudige en innige minnaar van de planten. Laat ons ook vooral niet vergeten, dat hij, een halve eeuw geleden door artikelen in het Album der Natuur het groote publiek reeds liet deelen in zijn kennis en liefde. Later zijn daar verschillende prachtige „populair-wetenschappelijke” boeken op gevolgd. Voor het werk van Heimans en mij heeft hij van het begin af een groote, vriendelijke belangstelling betoond en ons in menig opzicht bijgestaan en aangemoedigd. Wij zullen hem steeds gedenken in dankbare vereering.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

Plantengeografie. In de Mei-aflevering van „De Levende Natuur” schreef de heer A. J. de Boer een eerste artikel onder de naam „Plantengeografie”, dat wel enige aanvulling behoeft. De lezer moet toch uit dit artikel een onvolledig en daardoor scheef beeld krijgen van de gegevens, die te vinden zijn over de verspreiding van de Nederlandse flora.

Als bron wordt genoemd de „Prodromus Florae Batavae” maar van dit werk wordt gezegd, dat het niet zo heel jong meer is, in elk geval in vele opzichten reeds verouderd. En deze kwalificatie van het monumentale werk, dat eerst wijlen Dr. R. B. van den Bosch en later Dr. L. Vuyck ons hebben geschonken, is toch zeker onverdiend. Wat is de Prodromus? Geen volledige flora, maar wel een lijst van vindplaatsen, waar vandaan herbariummateriaal wordt bewaard

in een van de grote openbare en particuliere Nederlandse herbaria, en dat meest eerst door den Prodrômus-auteur was gecontroleerd. Die lijst was dan verder aangevuld met verwijzingen naar de bestaande literatuur. Zo maakte van den Bosch zijn 1e uitgave van de Prodrômus in 1850, zo deed Vuyck in de 2e editie van 1901—1916. Zo doen sinds dien degenen, die een bepaald geslacht nader kritisch bewerken. Een dergelijk werk „veroudert” niet, het wordt alleen onvolledig, behalve voor dengene, die de weg weet. Die zal de aanvullingen, welke Vuyck maakte voor een laatste Prodrômus-deel met addenda, weten te vinden in de bibliotheek van de Nederlandse Botanische Vereniging. Die kent de lijvige portefeuilles met manuscript-gegevens, door wijlen D. Lako op schrift gebracht voor Zeeland en Overijssel in de handschriften-verzameling van het Rijksherbarium. En zeker ook de kanttekeningen, die de leidende Nederlandse floristen in hun handex. van de Prodrômus hebben staan. Al deze gegevens worden niet naar buiten uitgedragen, maar ze zijn voorhanden en ze konden o.a. door de Commissie voor de bescherming van de wilde flora al meermalen goed gebruikt worden.

Dit misverstand ten aanzien van de betekenis van de Prodrômus deed den heer de Boer ook opmerken, dat Veronica Anagallis en V. Beccabunga in Drente meer voorkomen, dan de Prodrômus aangeeft. Maar dat valt ook voor Bellis perennis, Plantago major e.d. algemene planten op te merken. Die worden haast niet meegenomen voor een herbarium, terwijl een bijzondere vondst al veel eer meegaat. Voor zulke soorten is elke Prodrômus onvolledig. Neen, dan was het oordeel van Dr. Thijssse in D.L.N. van Febr. 1917 over de Prodrômus billijker!

Maar behalve de Prodrômus zijn er nog andere bronnen voor gegevens omtrent flora-verspreiding. Dr. A. de Wever uit Nuth schrijft er haast maandelijks over in de publicaties van het Natuurhist. Genootschap in Limburg. Dan is er het tijdschrift van de 15 Aug. 1845 opgerichte Nederlandse Botanische Vereniging, het „Nederlandsch Kruidkundig Archief”, waar de Commissie voor de floristiek en haar subcommissie voor het Zuiderzee-onderzoek met een uitgebreid aantal medewerkers geregeld in publiceren. Daar is wel een en ander uit te halen!

Zo brengt de heer de Boer de Caltha van het Kampereiland in het geding met een kaartje naar van Soest uit 1930. Maar in het Ned. Kruidk. Arch. van 1933 schreef van Soest in het verslag over de exc. 1931 naar Kampen uitvoerig over de dotterbloem met een kaartje erbij van het voorkomen van deze soort op het Kampereiland en het daar aansluitende gebied. Het archief van de Zuiderzee-commissie bevat manuscript-kaarten uit Nd. Holland, van de Veluwe-de Overijsselse en de Friese kust, waar het voorkomen van de dotterbloem sloot voor sloot nauwkeurig staat opgetekend, terwijl preciese zoutgehalte-bepalingen daarbij aansluiten. Die gegevens zijn vastgelegd in de „mededelingen” en in het Correspondentieblad van de Zuiderzee-commissie, terwijl de manuscript-kaarten meermalen ter tafel zijn geweest in de floristen-vergaderingen van de Ned. Bot. Ver. Laatstelijk nog in de Paasvergadering 1935 het schitterende Caltha-album, door de heren Dr. G. Kruseman, Drs. J. Westenberg e.a. voor Noord-Holland opgemaakt.

En dan mag ik tenslotte nog even noemen de gegevens uit meer dan de helft van de „kwartierhokken”, waarin de kaart van Nederland verdeeld is door Goethart en Jongmans, welke gegevens thans door het „Instituut voor het vegetatie-onderzoek van Nederland” (de I.V.O.N.) bewerkt zijn. Binnenkort hoop ik daar wel eens nader over te schrijven, zie ondertussen E. Heijmans in D.L.N. van Sept. 1910. Die gegevens, tussen 1902 en 1934 ingekomen zijn alle ingeboekt in Manuscript-albums, die deels op het Rijksherbarium, deels bij mij thuis berusten. Die kaarten leren met een oogopslag, dat b.v. Scutellaria minor niets nieuws is voor het Drentse gebied. Ze is daar bij Emmen al lang geleden genoteerd door wijlen Dr. L. Vuyck. De heer de Boer, aan wien ik de bestaande verspreidingskaart ter inzage gaf, heeft daarbij zelf al kunnen constateren, dat er niet de minste reden is om te menen, dat deze soort in het Drentse gebied zeldzamer is dan b.v. in het Gelderse. Ze staat voor Drente aangetekend in 11 uurhokken, terwijl buiten het op bl. 20 omlijnde gebied nog vindplaatsen bekend zijn geworden op Texel en bij Monnikendam.

Zo is voor Clinopodium vulgare (blz. 20) de omgeving van Deventer evenmin nieuw. De voorhanden kaart tekent de plant duidelijk voor Zuid-, Midden- en Noord-Limburg, voor de omgeving van Arnhem, het IJsseldal tot Deventer en verder voor Zeeland, afgezien nog van enkele adventieve vondsten.

Neen, er is heus al aardig wat bekend omtrent de verspreiding van de Nederlandse flora. Meer dan uit het artikel van den heer de Boer wel blijkt, al valt er gelukkig nog heel wat verrassends te vinden.

Bergen op Zoom, Mei 1935.

JAN G. SLOFF.

De Ruwe Zeerasp en de Heremietkreeft. In onze leerboeken der Dierkunde lezen we ongeveer het volgende: „De schelpen, waarin de heremietkreeft schuilt, zijn bijna altijd bedekt met de Ruwe Zeerasp, een kolonie van kleine holtediertjes. Deze leven van het afval van het voedsel van de kreeft, terwijl de Ruwe Zeerasp door het bezit van eigenaardige verdedigings-